

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ НАПОВНЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ
В ІСТОРИЧНІЙ ПОВІСТІ ОСИПА НАЗРУКА «РОКСОЛЯНА»**

**LEXICAL-SEMANTIC FILLING OF COMPARATIVE CONSTRUCTIONS
IN OSYP NAZARUK'S HISTORICAL STORY «ROKSOLIANA»**

Степанюк Г.М.,

orcid.org/0000-0002-3911-641X

приват-доцент,

*доцент кафедри мовної підготовки та міжнародної комунікації
Одеської державної академії будівництва та архітектури*

Мар'яно Я.Г.,

orcid.org/0000-0001-7936-2562

кандидат філологічних наук,

*доцент кафедри мовної підготовки та міжнародної комунікації
Одеської державної академії будівництва та архітектури*

Фадєєва А.П.,

orcid.org/0009-0007-0605-0710

*старший викладач кафедри мовної підготовки та міжнародної комунікації
Одеської державної академії будівництва та архітектури*

У статті досліджено і проаналізовано експресивно-виражальний потенціал порівняльних конструкцій, вжитих відомим українським письменником початку ХХ століття Осипом Назаруком у його історичній повісті «Роксоляна».

Об'єктом дослідження є один із найбільш виразних засобів тропеїчної системи тексту історичної повісті «Роксоляна». Жінка халіфа й падишаха Сулеймана великого, завойовника і законодавця», а саме, традиційні та художні (образні) порівняння в контексті їхнього лексико-семантичного наповнення, яке є визначальним чинником увиразнення думок і почуттів автора під час написання ним глибоко психологічного твору.

Компаративами, зафіксовані в повісті «Роксоляна», досліджено в декількох аспектах: зазначені основні ситуації використання порівняльних конструкцій; розглянуті особливості складників та побудови традиційних народнопоетичних порівняльних паралелей, різних типів фразем; схарактеризовані індивідуально-авторські порівняння, які є визначальним сегментом ідіостилі письменника.

Аналіз досліджуваного матеріалу зроблено переважно аналітико-описовим методом, який реалізовано способами класифікації зібраного фактичного матеріалу та лінгвістичного спостереження за порівняльними конструкціями з метою розмежування компаративем, зафіксованих в тексті повісті, за переліченими вище групами; та метод семантичного аналізу для виявлення смислової структури компаративем і логіко-смилових зв'язків між компонентами порівняльних конструкцій з акцентом на такій складовій частині, як об'єкти порівняння.

Перспективою майбутніх наукових досліджень вважаємо подальше вивчення особливостей компаративем Осипа Назарука (на матеріалі його історичної повісті «Роксоляна»), що передбачає увагу ще до одного компонента цих структур, а саме, суб'єктів порівняння.

Ключові слова: художні порівняння, лексико-семантичне наповнення, народнопоетичні паралелі, індивідуально-авторські порівняння, ідіостиль.

The article explores and analyzes the expressive potential of comparative constructions used by the famous Ukrainian writer of the early 20th century Osip Nazaruk in his historical novel "Roksolyana".

The object of the study is one of the most expressive means of the trope system of the text of the historical novel "Roksolyana". The wife of the caliph and sultan Suleiman the Great, the conqueror and the legislator", namely, traditional and artistic (figurative) comparisons in the context of their lexical and semantic content, which is a determining factor in the expression of the author's thoughts and feelings when writing a deeply psychological work.

The comparatives recorded in the novel "Roksolyana" are studied in several aspects: the main situations of using comparative constructions are indicated; the features of the components and construction of traditional folk poetic comparative parallels, various types of phrases are considered; characterized individual-author comparisons, which are a defining segment of the writer's idiostyle.

The analysis of the studied material was made mainly by the analytical-descriptive method, which was implemented by the methods of classifying the collected factual material and linguistic observation of comparative constructions in order to distinguish comparatives recorded in the text of the story according to the groups listed above; and the method of semantic analysis to identify the semantic structure of comparatives and logical-semantic connections between the components of comparative constructions with an emphasis on such a component as objects of comparison.

We consider the further study of the features of Osip Nazaruk's comparatives (based on the material of his historical story "Roksolyana") as a prospect for future scientific research, which involves paying attention to another component of these structures, namely, subjects of comparison.

Key words: artistic comparisons, lexical-semantic content, folk-poetic parallels, individual-author comparisons, idio-style.

Постановка проблеми. Художня та публіцистична творчість українського письменника початку ХХ століття Осипа Назарука є, на нашу думку, дуже цікавою і в той же час недостатньо вивченою сторінкою в історії української літератури.

Мова його творів, зокрема історичної повісті «Роксоляна», лише останнім часом стала предметом наукових лінгвістичних студій. Нашу увагу привернули правописні норми, притаманні носіям української мови на підпольських землях на початку ХХ століття, які знайшли відображення в тексті цього твору, що вийшов друком у Львові 1930 року, а також порівняльні конструкції як елемент мовно-образної системи письменника та ознака його ідіостилю. Дослідження компаративем, вжитих Осипом Назаруком у тексті повісті, раніше виконане нами з метою схарактеризувати структурне розмаїття порівняльних конструкцій, на нашу думку, має бути доповнене вивченням їхнього лексико-семантичного наповнення, що є, з одного боку, відображенням авторських образних асоціацій, його естетичних уподобань та життєвих спостережень, а з іншого, неперевершеним інструментом створення образності та емоційної наповненості глибоко психологічного тексту цього художнього твору, про який сам письменник в примітках і поясненнях писав: «Нехай же ся перша спроба – вжитися в ті часи, заохотить письменників будучих поколінь української нації – краще і лучше представити ту епоху й найвеличнішу постать її, яка століттями звертатиме увагу на себе. Бо ставши своєю красою жінкою Султана виключно своїм блискучим умом і волею стала вона необмеженою панею двора і великої держави» [1, 297]

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Оскільки мовні побудови порівняльного типу є не лише окрасою будь-якого художнього тексту, а й активно застосовуваним авторами засобом вираження думок і почуттів, сприймання й осмислення навколишнього світу, вони були з давніх-давен і є донині предметом активних лінгвістичних досліджень науковців.

Українські філологи у своїх наукових спостереженнях останніх років, по-перше, виявляють інтерес до структурних особливостей порівняльних конструкцій та їхніх граматичних ознак

(Г.Конторчук [2], В. Герман та Н. Кириленко [3], О. Межов [4], І. Кучеренко [5], М. Плющ [6], М. Заборна [7]), також у порівнянні з аналогічними явищами в інших мовах (Н. Гут [8]), по-друге, зосереджені на вивченні семантики компаративем. Другий напрям досліджень сфокусовано на аналізі в художніх текстах окремих письменників семантики суб'єктів та об'єктів у складі компаративем, їхніх стилістичних особливостей та експресивно-виражального потенціалу в мовно-образній системі прозового чи поетичного тексту, на виокремленні певних семантико-тематичних груп у їхньому складі. Наприклад, Н. Шатілова дослідила використання порівнянь на матеріалі творів Сидора Воробкевича [9], Г. Ковальова, К. Зубенко – в гумористичному дискурсі Є. Гуцала та О. Ільченка [10]; О. Гаврилюк, О. Конєєва – в поезії Віталія Білозіра [11]; М. Баган і В. Заскалета – в романі-колажі Дмитра Кешелі «Родаки» [12], Н. Хараман схарактеризував порівняння в образній системі «Щоденника Олександра Довженка» [13], В. Городецька – у поезії Василя Стуса [14], С. Рошко – в українському фольклорі [15], Н. Сизоненко – на матеріалі збірки новел М. Дочинця «Хліб і шоколад» [16], А. Свашенко – в прозі О.Кобилянської [17] тощо. Кожне таке проведене дослідження є цінним матеріалом для створення одного із сегментів ідіостилю того чи іншого письменника.

Постановка завдання. Мета дослідження – здійснити аналіз лексико-семантичного наповнення компаративем в історичній повісті Осипа Назарука «Роксоляна» в декількох аспектах, а саме: описати ситуації їхнього використання в творі, а також схарактеризувати вживані письменником традиційні та індивідуально-авторські порівняльні конструкції. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) оновити та проаналізувати картотеку порівняльних конструкцій повісті «Роксоляна»; 2) дослідити та систематизувати компаративем твору за аспектами, зазначеними вище. 3) визначити роль компаративних конструкцій та їхнє значення для реалізації авторського задуму.

У процесі дослідження було використано такі методи: аналітико-описовий з метою фіксації та систематизації фактичного матеріалу; порівняльний – для розмежування компаративем, зафік-

сованих у тексті повісті, за заявленими класифікаціями; та метод семантичного аналізу для виявлення смислової структури компаративем і логіко-смислових зв'язків між компонентами порівняльних конструкцій.

Джерелом ілюстративного матеріалу є текст твору «Роксоляна» (оновлена картотека компаративем складає 542 одиниці). Під час наведення цитат із тексту збережено авторський правопис.

Виклад основного матеріалу дослідження. За твердженням українського дослідника компаративем В.Кононенка, «виконання порівнянням пізнавальних, естетичних, лінгвокогнітивних, мовностилістичних функцій, передовсім у сфері художнього словомислення виводить його на рівень одного з визначальних засобів текстотворення та образотворення» [18, с.18] Саме тому компаративем є цікавим матеріалом для лінгвістичних студій, які дозволяють проаналізувати та схарактеризувати індивідуально-авторський почерк письменника, який часто базується на використанні цих форм.

До основних ситуацій, коли Осип Назарук активно послуговується порівняльними конструкціями в тексті повісті «Роксоляна» слід віднести зображення:

а) портретних та особистісних характеристик персонажів повісті: «... з волоссям *чорним як смола і грубим як конячі гриви*» [18, с.22]; «Вона була наймиліша, *мов васильок пахуча*» [18, с.49]; «Пішла в товпі *чорних як уголь свнухів*» [18, с.78]; «Мав *чорні як терен, блискучі очі*» [18, с.82]; «Ум її був *острий як бритва і ясний як огонь*» [18, с.184]; «Гарна *як ангел з синими очима*» [17, с.261];

б) картин природи, на тлі яких відбуваються події твору: «Дерева в саду *немов занялися червеною і немов червоний пожар обняв сад*» [18, с.5]; «Море, *гладке мов дзеркало, посріблене сяйвом місячного блиску*» [18, с.103]; «А дощ так плакав по садах султанських, *як плаче дитина за матір'ю*» [18, с.239];

в) самих подій, що вибудовують сюжетну лінію і визначають долю персонажів: «*Мов тепла, ясна водиця в купелі обіймала її дивна наука тодішнього меткого заходу*» [18, с.49]; «*Й увійшла в судейську салью з плачем, але твердо, якби сама мала в нім судити*» [18, с.186]; «*І стогнала земля, і стогнали гори від тягару гармат і від полків Сулеймана, що мов величезні дими оточили широким перстеном найбільшу християнську кріпость над Дунаєм*» [18, с.261];

г) душевного стану дійових осіб, який постійно перебуває в русі внаслідок тих чи інших змін

в їхньому житті: «Серце в ній билосся *як пташка в клітці*» [18, с.20]; «...на саму думку про те рамена її пружилися *мов сталеві пружини*» [18, с.48]; «Був такий утомлений, що виглядав *як розпряжений лук*» [18, с.264].

Крім зазначеного, розмаїття художніх компаративем, зафіксованих нами в історичній повісті «Роксоляна», з точки зору їхнього лексико-семантичного наповнення можна розподілити на дві групи, а саме: на традиційні порівняння та індивідуально-авторські порівняльні конструкції.

До складу традиційних компаративем, по-перше, слід включити лінгвокультурні мовні одиниці, що відображають стереотипні для тієї чи іншої культури сприйняття та оцінку життєвих реалій з використанням традиційних лексем-образів, закріплених у народній свідомості протягом тривалого часу, а по-друге, компаративем фразеологічного типу, тобто сталі порівняльні звороти, які також є узвичаєними формами, що додають мові художнього тексту більш емоційного забарвлення.

Науковець Шатілова Н.О., аналізуючи мовно-образну систему художнього тексту на матеріалі творів Сидора Воробкевича, зазначала щодо традиційних порівнянь наступне: побутова свідомість українців закріпила порівняння людини, її вдачі, поведінки з іншими істотами (тваринами, рослинами, комахами, птахами, плазунами тощо), що мають яскраво виражені й добре відомі мовцеві характеристики. [9, с.96];

Порівнявши згадуваний вище аналіз з мовно-образною системою Осипа Назарука, можна одночасно констатувати і певну схожість, і певну відмінність лексем-образів, що вербалізуються в компаративемах аналізованої нами повісті у назвах об'єктів природи: а) *тварин* (кіточка, овечки, собаки, мишка, віл, бик, вивірка-білка, вовк, лев, левиця, верблюд, осел, тигр); *рослин* (калина, черешня, яблінка, осика, ялиця, терен, васильок, лілея, роза, ямин, виноград, помаранчі, гранати, цитрина); *птахів* (соловейко, голубиця, гусак, курка, орел, шуліки, круки); *плазунів* (гадина, змії, вуж); *комах* (метелик, цвіркун, оси, пчола, мушки-світляники, мурашка).

Відмінність полягає в тому, що наведений перелік зоонімів та флоронімів в ролі об'єктів порівняння в повісті Осипа Назарука відображає не лише українську, а й східну флору й фауну, створюючи, з одного боку, у тексті повісті український національний колорит («Вже тьохкало серденько в груди. Спочатку *мов цвіркун в житі* – зривано, незначно. Нарешті розтьохкалося, *як соловейко в калині*» [1, с.71]), а з іншого – комбінуючи його

з культурним світобаченням жителів мусульманської країни («Маю одну дівчину, білу як сніг на Ливані, свіжу як овоч с нестертим пухом, солодку як виноград з Кипру, з грудьми твердими як гранати з Базри, з очима синими як туркус, що приносить щастя...») [1, с.75]

Зроблений нами аналіз порівняльних конструкцій, вжитих Осипом Назаруком, до того ж фіксує особливість у використанні ним традиційних порівнянь, які дуже рідко побудовані автором у формі прямої паралелі «суб'єкт – об'єкт». Хоча й такі порівняльні моделі мають місце в тексті твору. Тому наведемо для ілюстрування деякі приклади: «Тихо як кіточка перейшла попри султанську сторожу» [1, с.131]; «Виглядали ніжно як квіточки лілеї» [1, с.197]

У переважній же більшості випадків автор, вживаючи традиційні назви, послуговується складними порівняльними реченнями або якщо й простими, то неодмінно ускладненими дієприслівниковими чи дієприкметниковими зворотами, які наближають традиційні порівняння до художніх, образних, створюючи не просто пряму паралель «суб'єкт – об'єкт», а певний контекст для використаного образу. Наприклад, «І довго читала їх тай навіть виписувала з них старинну мудрість як пчола, що збирає мід, де зустрине його» [1, с.276]; «...чулася міцна, як ранена левіця, що боронить своє молоде...» [1, с.182]; «Почала бігти парком дрібними ніжками, оглядаючись на нього як молода вивірка-білка» [1, с.115]; «Море гладке мов зеркало, посріблене сяйвом місячного блиску» [1, с.103]

Текст повісті Осипа Назарука, крім наведених вище зоонімів, флоронімів, багатий на порівняльні конструкції, об'єкти яких можна класифікувати за іншими семантичними групами.

Науковиці О. Гаврилук, О. Конєєва, аналізуючи компаративні конструкції в поезії Віталія Білозіра, розробили детальну класифікацію об'єктів порівняння саме за семантичним принципом.[11]

Скориставшись нею, можна констатувати, що в тексті повісті О. Назарука присутні майже всі виділені науковицями групи, окрім назв споруд і будинків: часові (4), просторові (4) та абстрактні поняття (12), соматизми (11), конфесійні назви (13), матеріально-речовинні назви (31); назви предметів, створені людиною (27), та назви явищ і об'єктів природи (44).

І хоча переважну більшість лексем, що виконують функцію об'єктів порівняння слід віднести до узвичаєних, часто вживаних (кришталь, золото, срібло, нектар, вино, молоко з числа мате-

ріально-речовинних назв; дзеркало, пісня, свічка, молоток, бритва, ніж тощо – з переліку назв предметів, створених людиною; вогонь, пожар, повінь, промінь, озера, тучі, сонце, вихор, вітер, водиця, буря, звізди – з числа назв явищ та об'єктів природи), письменник застосовує й нестандартні лексеми, які не можна віднести до групи народнопоетичних, традиційних. Повернемося до їхнього розгляду під час аналізу індивідуально-авторських компаративем.

Крім зазначеного вище, не можна оминати увагою й застосування Осипом Назаруком достатньої кількості порівняльних фразем, тобто стійких словосполучень, у яких один компонент визначає значення іншого, оскільки вони також є мовними одиницями, зафіксованими у свідомості представників певної культури у формі кліше. Частина таких фразем базується на використанні традиційних у певному контексті іменників: «... сказала лагідним як оксамит тоном» [1, с.68]; «ти ж бідна дівчина далекої країни... одна одинока, як билина в полі» [1, с.156], але переважна більшість їх у тексті є порівняльними фраземами дієслівного типу: «дріжала як лист осики» [1, с.76]; «Думка молодої невольниці випрямилася мов струна» [1, с.104] «...переляканий Вірменин, що також побілів як смерть» [1, с.118]; «Мала враження, що воно розбилося мов скло» [1, с.12]; «жаль стискав її серце мов кліщами» [1, с.21]; «Вона побіліла як стіна» [1, с.43]

До групи компаративних фразеологізмів слід додати ще один із їхніх різновидів – сталі порівняльні звороти з іменною частиною складеного присудка, які емоційно описують певні фізіологічні стани персонажів повісті, викликані переляком, здивуванням, роздратуванням, фізичним або душевним болем: «Хвильку обоє стояли перед одтвореною й освітленою церквою, мов задеревілі». [1, с.10]; «Се так поразило Настуню, що вона стала як непритомна» [1, с.101]; «Молодий Сулейман притиснув її ніжно до себе і йшов мов осліплений» [1, с.111]; «Генуєнець сів як підкошений» [1, с.117]; «Вся сторожа стояла мов остовпіла» [1, с.143]; «Той вискочив з кімнати як опарений» [1, с.185];

Отже, традиційні порівняння та фраземи в повісті О.Назарука належать одночасно до скарбниць народної мудрості української та східної культур, відрізняються відтворюваністю та усталеністю, використані в них образи є джерелом мовної експресії, різноманітних емоцій як позитивних, так і негативних і застосовані автором саме з цією метою.

Уживанням лише традиційних (узвичаєних) порівняльних конструкцій Осип Назарук не обмежується, часто створюючи власні, авторські компаративеми.

Науковці М. Баган та В. Заскалета в своїй роботі «Типологія порівняльних конструкцій за модулем порівняння» слушно зазначили, що «індивідуально-авторські порівняння в структурі художнього тексту завжди відповідають задуму автора й спрямовані на встановлення якомога тіснішого зв'язку з читачем, виклик у нього не лише замилування, а й цілком самостійних рефлексій..., вони «становлять місткі ментально-емоційні комплекси, які кожен читач може інтерпретувати по-своєму...» [12, с.32]

Саме тому в повісті Осипа Назарука індивідуально-авторські порівняння є одним з найпотужніших засобів, за допомогою якого творяться психологічні портрети персонажів твору, описується їхня зовнішність, і взагалі відтворюється тогочасна атмосфера східної країни, в умовах якої відбувається становлення характеру головної героїні повісті.

Індивідуально-авторські компаративеми О. Назарука, на нашу думку, за типом самої порівняльної моделі, можна поділити на прості та ускладнені.

До першої групи слід віднести порівняння, які нагадують народнопоетичні простотою конструкції, але об'єктом порівняння в них виступають нетрадиційні лексеми, які є результатом фантазії автора та його особистого асоціативного сприйняття дійсності. Наприклад, «Командант сторожі ... щез як камфора» [1, с.185]; «І дрож перейшла його тілом як електрична струя» [1, с.108]; «... спадала рання мряка як пух із ангельських крил» [1, с.116]; «Властива кожній жінці жадова забезпечення себе і budouчого потомства відпочивала в її душі як насичена боа» [1, с.131]; «... тихо моргали зорі і ясний місяць сунув мов млинове коло». [1, с.132].

До другої групи ускладнених індивідуально-авторських компаративем віднесемо конструкції, переважно виражені складними порівняльними реченнями, часто додатково ускладненими різноманітними зворотами, які є відображенням світобачення автора, його філософії та системи цінностей і насичені складними образами, що мають виникати у свідомості читачів, спонукаючи їх до роздумів. Наприклад, «А потім кара Божа так певно надійде, як йде пустинню напоєний верблюду» [1, с.58]; «Якийсь внутрішній розрив опанував її душу, мов орону весною земельку, в яку має западати насіння» [1, с.127]; «Усміхнувся,

як усміхається в думці лев, що переходить попри нору мишки» [1, с.107]; «Прекрасна хатун Хуррем ... так уміє лучити святі думки Корану зі своїми думками, як лучить великий будівничий Сінан благородні мармори з червоним порфіром» [1, с.152]; «Се була любов жінки, що так знайшла свій предмет, як знаходить туча шпиль гори, котрий освічує лискавками і б'є перунами» [1, с.157]; «Думкою спочила на тих словах, що виринали з забуття в її мозку, як на зеленім гиллю спочивала голубиця, вислана Ноєм з ковчега по потоці» [1, с.167]; «Якесь страшне почуття справедливості пробудилося в нім, мов ключ цілющої води, що добувається зі скелі». [1, с.200]; «З роздертої душі її немов запах кадила з жару кадильниці підносилася молитва до Бога». [1, с.231]

Висновки та перспективи подальших досліджень. Дослідження лексико-семантичного наповнення компаративем, використаних О. Назаруком у тексті повісті «Роксоляна», дозволяє зробити певні підсумкові умовиводи: для увиразнення своїх думок і почуттів, створення портретних та психологічних характеристик дійових осіб, опису картин природи та зображуваних подій автор активно послуговується цілою системою компаративем, до якої слід віднести традиційні, народнопоетичні порівняння, фраземи та індивідуально-авторські порівняльні конструкції, які можна поділити, на нашу думку, на прості та ускладнені.

Відмінністю мовно-образної системи компаративем О. Назарука є включення до фольклорних традиційних об'єктів порівняння лексем, що притаманні не лише українській, а й східній культурі. Більш того, художня майстерність письменника дозволила йому створити певний прошарок порівняльних моделей, які простотою нагадують традиційні, а за змістом є образними, авторськими.

Індивідуально-авторські порівняння О. Назарука, як прості, так і ускладнені, непередбачувані та самобутні; використані автором, щоб досягти максимального ефекту у відображенні переважно портретних та психологічних характеристик персонажів і стану природи. Автор «Роксоляни» створює свої оригінальні порівняння з метою опертися не на загальновідомі асоціації та паралелі, закарбовані в пам'яті народній, а відтворити своє світобачення, задум, ставлення до тих чи інших реалій, зображуваних ним у творі.

Перспективою майбутніх наукових досліджень вважаємо подальше вивчення особливостей компаративем Осипа Назарука (на матеріалі його історичної повісті «Роксоляна»), приділивши увагу ще одному компоненту порівняльних структур, а саме, суб'єктам порівняння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Назарук О. Роксоляна. Жінка халіфа й падишаха Сулеймана Великого, завойовника і законодавця. Історична повість з 16-го століття. Львів: Репринтне відтворення видання 1930 року. 302 с.
2. Конторук Г. Структурно-семантичні особливості порівняльних конструкцій в історичній повісті Валерія Шевчука «Розсічене коло». *Волинь – Житомирщина*. 2010. №20. С. 261 -270
3. Герман В. В., Кириленко Н. І. Лінгвістичний статус порівняльних синтаксем у структурі простого речення. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2024. № 208. С. 112–119.
4. Межов О. Синтаксичні конструкції порівняльної модальності в поетичних творах Тараса Шевченка. *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2014. Вип. 18. С.297-308
5. Кучеренко І.К. Синтаксичні функції порівняльних конструкцій. *Актуальні проблеми граматики: Зб. наук. праць*. Львів: Світ, 2003. С. 136-139.
6. Плющ М.Я. Орудний порівняння в українській мові. *Українська мова і література в школі*. 1979. № 4. С. 29-36.
7. Заборна М.С. Порівняльні конструкції в системі складного речення української мови: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. 28 с.
8. Гут Н.В. Безсполучникові порівняльні конструкції в українській та англійській мовах. *Система і структура східнослов'янських мов: Збірник наукових праць*. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. Вип. 5. С. 299 –306.
9. Шатілова Н.О. Порівняння в мовно-образній системі художнього тексту (на матеріалі творів Сидора Воробкевича) *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Том 34.(73) № 1. Ч.1. С. 92–97
10. Ковальова Г. М., Зубенко К. В. Компаративи як прагматичний аспект формування картини світу в гумористичному дискурсі Є. Гуцала та О. Ільченка. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Філологія*. 2016. Вип. 74. С. 68–71.
11. Гаврилюк О., Конєєва О. Компаративні конструкції в поезії Віталія Білозіра як елементи ідіостилю митця: семантико-тематична класифікація об'єкта. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Філологія»* Вип. 97. 2025. С. 70–77.
12. Баган М., Заскалета В. Типологія порівняльних конструкцій за модулем порівняння (на матеріалі роману-колажу із стихій життя Дмитра Кешелі «Родаки»). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2023 № 36 С. 30–40.
13. Хараман Н.О. Порівняння в образній системі «Щоденника Олександра Довженка». *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького нац. ун-ту: зб. наукових праць*. Вип. 9. Кривий Ріг, 2013. С. 626–631
14. Городецька В. А. Порівняння як ознака художнього ідіолекту (на матеріалі поетичного мовлення В. Стуса). *Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Філологічні студії*. 2018. Вип. 17. С. 124–134.
15. Рошко С.М. Семантико-синтаксичні особливості вираження категорії порівняння в українському фольклорі. *Закарпатські філологічні студії: наукове видання*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2024. Вип. 33. Т. 2. С. 36–40.
15. Сизоненко Н. М. Семантична структура компаративем за об'єктом порівняння (на матеріалі збірки новел М. Дочинця «Хліб і шоколад»). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Філологічні науки*. 2020. № 4 (335). С. 76–85.
16. Свашенко А.О. Порівняння в прозі О. Кобилянської. Творчість Ольги Кобилянської у контексті української і світової літератури (До 125-річчя з дня народження письменниці): *Тези допов. і повід. наук. конф. Ч. 2*. Чернівці: ЧДУ, 1988. С. 102–103.
17. Кононенко В. І. Категорія порівняння в лінгвокогнітивному вимірі: постмодерністський культурний дискурс. *Українська мова*. 2019. № 3. С.17–28

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 10.04.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026